

Ervaringsdeskundigen

‘Van kwetsbaarheid tot kracht’

Welke zorg zou je als zorginstelling willen bieden aan cliënten met bijzondere psychiatrische- en/of verslavingsproblematiek? ‘De beste zorg!’, dat is de missie van de GGzE. Hierin speelt de professionaliteit van goed geschoolde medewerkers natuurlijk een rol. Daarnaast staat centraal dat de zorg zich richt op de behoeften van de cliënt en zijn omgeving. Door wie kan in dit geval het cliëntenperspectief nou beter worden vertegenwoordigd dan door mensen met directe cliëntenervaringen of ervaringen als naastbetrokkene? De ontwikkelingsgang rondom ervaringsdeskundigheid brengt de zorg in beweging. Het begrip brengt nogal wat weerstand teweeg en roept veel vragen op:

- Wat moeten die kritische cliënten die zich niet eens zelfstandig op de been konden houden in het verleden nu immers in de hulpverlening?
- Wie zijn er nou eigenlijk de ‘deskundigen’ in de hulpverlening?
- Welke handelswijze binnen de zorg is het meest herstelgericht en bevordert hiermee de kwaliteit van de hulpverlening?

Ervaringskennis is hierin relevant en komt de zorg ten goede. Het streven is dan ook dat de inbreng van ervaringsdeskundigen wordt vergroot en het werken hiermee wordt ingebed binnen de cultuur van de GGzE. Het doel van de GGzE is 150 ervaringsdeskundigen in de dienstverlening te betrekken. Hoogtijd dus, voor wat meer erkenning.

Aan de slag!

Wanneer je eenmaal in aanraking gekomen bent met de psychiatrie of verslavingsproblematiek, heb je een etiket opgeplakt gekregen waarvan je jezelf niet zomaar losweekt. Je komt uit een veelal machteloze positie waarbij je bent afgezonderd en geen enkele toegang meer hebt tot de samenleving. Je bent afhankelijk van de hulpverlening, alle tijd betutteld en wordt niet meer gezien als een volwaardig persoon. Je bent in dat geval niets meer dan je psychiatrische ziekte of verslavingsprobleem. Vanuit deze positie moet je weer zien op te krabbelen. Het is zeker niet eenvoudig om uit die toestand de regie weer over je eigen leven te nemen. Het merktken dat je draagt als psychiatrisch patiënt of verslaafde, leidt namelijk ook tot stigmatisering. Als je dan eindelijk weer de kracht hebt gevonden om te beslissen dat je niet langer het slachtoffer van je eigen kwetsbaarheid wilt zijn, heb je een eerste stap naar rehabilitatie gezet. Krachtig, vol idealen en toekomstplannen neem je opnieuw met goede moed je toetreding tot de samenleving. Maar dan...

Helaas, je harde geknok om jezelf achter de dikke muren van de kliniek te bevrijden, maakt plaats voor een tweede nog dikkere muur, genaamd de samenleving. Ondanks je strijdlustige optreden, blijft deze muur onaangetast overeind. Geen minuscuul stukje ruimte wordt je gegeven om weer deelgenoot te kunnen worden van de maatschappij. Wat rest je dan nog, om toch enigszins te kunnen participeren met de samenleving? Om deze reden hebben vroegere cliënten enorm geïnvesteerd om een nieuwe weg naar de samenleving te realiseren. Met succes bewandelen inmiddels veel cliënten dit pad, de weg naar ervaringsdeskundigheid.

Ervaringen, ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid

Wat nou ‘ervaringsdeskundige’? Zijn we niet allemaal ervaringsdeskundig? We hebben immers allemaal onze ellendige ervaringen in het leven. Ervaringsdeskundigheid is echter niet direct gekoppeld aan de hoeveelheid ellende die je hebt meegemaakt. Sterker nog, jouw ervaringen hebben, buiten dat ze voor jezelf waardevol kunnen zijn, voor anderen maar weinig betekenis. Letterlijk betekent ervaring ‘door ondervinding leren’. Je hebt iets geleerd uit de dingen die je hebt meegemaakt. Bijvoorbeeld doordat je hulp hebt gezocht in de psychiatrie en daarmee geleerd hebt hoe deze vorm van hulpverlening in zijn werk gaat. Als cliënt of als naastbetrokkene ben je dus veel te

weten gekomen over de psychiatrie. Ervaringen met de psychiatrie of verslavingszorg is iets anders dan het zelf ondervinden van psychiatrische problemen of een verslaving. In dat geval kun je jezelf inleven in de situatie van andere cliënten doordat je ook psychisch lijden hebt ondergaan. Maar natuurlijk hoeven ervaringen niet altijd te gaan over kommer en kwel. Juist ook de positieve dingen, zoals oplossingen of hoopgevende uitwegen die je hebt gevonden kunnen van grote waarde zijn. We spreken hier alleen nog maar over ervaringen, wat niet meer en niet minder is dan jouw eigen verhaal dat je hebt meegemaakt, en waarvan je hebt geleerd.

Wat maakt je dan ervaringsdeskundig? Is dat dan wanneer je jouw verhaal weet over te brengen aan anderen? Je treed in dat geval naar buiten met je ervaring, en geeft daarmee herkenning aan anderen waardoor een cliënt misschien troost bij je kan vinden. In dat geval ziet een cliënt dat hij niet de enige is die lijdt, waardoor hij zich minder eenzaam voelt omdat hij zijn gevoel kan delen met een lotgenoot, of liever gezegd een bondgenoot. Dit kan een cliënt kracht geven en maken dat ook hij zich meer durft uit te spreken over zijn kwetsbaarheden en problemen. Door het delen van ervaringen met elkaar en het naast elkaar leggen van overeenkomsten en verschillen kunnen er nieuwe inzichten en gedachtepatronen ontstaan. Is dit dan de handelswijze die we 'ervaringsdeskundigheid' noemen? Nee, bij het uitwisselen van verhalen over ervaringen, hebben we het over het opdoen van ervaringskennis.

Als het ook niet het delen is van je ervaringen, wat betekent 'ervaringsdeskundigheid' dan wel? 'Deskundigheid' draait om vaardigheden en functionaliteit. Wanneer iemand 'ervaringsdeskundig' is heeft diegene geleerd om zijn ervaringen op een functionele manier in te zetten, waarmee je een belangrijke rol kunt spelen voor een ander. Er wordt dus een dienst verleent. Hierbij gaat het niet alleen om het delen van je eigen ervaringen, maar ook om het gebruikmaken van de ervaringskennis die je hebt opgedaan. Dit betekent dat je ook de ervaringen van anderen functioneel kunt inzetten in jouw rol als hulpverlener/ervaringsdeskundige. Op die manier verzamel je wijsheid, die je kunt vormen tot een gereedschap. Je hebt inzicht in het cliëntenperspectief waardoor je de positie als gelijkwaardige gesprekspartner kunt innemen. Op deze manier kun je jezelf en anderen weer laten gelden. Hierdoor kan 'Empowerment' in werking treden. Je durft uit te komen voor je psychiatrische of verslavingsachtergrond zonder dat je jezelf daardoor onzeker en kwetsbaar voelt. Je herneemt de regie over je eigen leven. Je bevrijdt jezelf van de beperkingen die het leven voor jou onmogelijk maakten en je leert jezelf te richten op de mogelijkheden die je hebt om te leven met jouw kwetsbaarheid. 'Ervaringsdeskundigheid' kan dus tevens een deel zijn van het herstelproces. Al je opgedane ervaringen kun je collectief maken door ze te delen met anderen, zodat je ook hen hiermee op weg kunt helpen. Als ervaringsdeskundige ben je dus nooit volleerd. Je leert iedere dag weer een beetje bij!

Kwetsbaar of volkomen

Op het gebied van ervaringsdeskundigheid kunnen we onszelf nog veel vragen stellen: Waar ligt namelijk de grens tussen gezond en ziek zijn? Is het van belang dat je als ervaringsdeskundige vrijwel al je problemen achter je hebt gelaten en dat je inmiddels weer prima functioneert? Met andere woorden: vertegenwoordigt een ervaringsdeskundige het droomvoorbeeld van iedereen met psychische- of verslavingsproblemen? En is hij of zij daardoor per definitie een hoopgevende factor?

Een ervaringsdeskundige is niet per definitie een succescliënt. Het hoeft niet zo te zijn dat een ervaringsdeskundige geen last meer ervaart. Wel is het van belang dat je als ervaringsdeskundige weet dat je meer bent dan je psychische ziekte, verslaving of kwetsbaarheden. Ondanks alle problemen die cliënten ervaren en die verschillende beperkingen op kunnen leggen, hoef je jezelf hierdoor niet te laten leiden. Het zijn namelijk niet je gevoeligheden die je koers bepalen, dit heft heb je zelf in de hand! Als ervaringsdeskundige kun je laten zien dat de problemen die je ervaart met je beperkingen, het leven niet onmogelijk hoeven te maken. Je kunt namelijk ook een leven opbouwen door je kwetsbaarheden te accepteren en rekening te houden met je gevoeligheden. Je bent niet je

problemen, je hebt veel meer persoonlijke eigenschappen en mogelijkheden. Belangrijk is dat ook deze gezien worden.

Maar wat betekent het voor een ervaringsdeskundig hulpverlener, wanneer deze figureert als een rolmodel? Gedacht wordt misschien, dat dit een van de belangrijkste meerwaarde is van een ervaringsdeskundige. Toch kan het tegendeel hieruit voortkomen. Door een ervaringsdeskundigen neer te zetten als zo'n volkomenheid, creëer je in veel gevallen waarschijnlijk juist een afstand met cliënten. Wanneer je namelijk nog geleid wordt door je psychische kwetsbaarheden met het daar bij horende machteloze gevoel, zul je genezing namelijk niet zien als een van je mogelijkheden. Wanneer je jezelf als ervaringsdeskundige zou profileren als een rolmodel, kan iemand dus ook ontmoedigd raken. De kracht die je uitstraalt wordt dan gezien als ongenaakbaar.

In de wereld buiten de psychiatrie kan deze rol echter wel van essentiële betekenis zijn. Wanneer je als ervaringsdeskundige als gastdocent of voorlichter aan het werk gaat, kan een destigmatiserende werking optreden: 'Gek is lang zo gek nog niet!'

Welke criteriagelden er eigenlijk voor ervaringsdeskundigheid? In hoeverre bepalen ervaringen je kaliber als ervaringsdeskundige? Ervaring is kennis, is een bekend gezegde. Kortom: hoe groter je ellende, hoe groter je slagvaardigheid. In relatie met de hulpverlening heeft de omvang van je ervaringen twee kanten; enerzijds leiden negatieve ervaringen met de hulpverlening tot een kritische blik, anderzijds kunnen positieve ervaringen met de hulpverlening een voorbeeld stellen.

Cliënt versus hulpverlener

De rol van een ervaringsdeskundige is vaak niet eenduidig. Zo ben je aan de ene kant deelgenoot van een behandelteam waaraan verschillende regels zitten gekoppeld, terwijl je aan de andere kant de rol van een cliënt vertegenwoordigt die nogal eens andere wensen met zich meebrengt. Als ervaringsdeskundige streef je naar een gelijkwaardige manier van behandeling in een hulpverlenersteam, waarbij je niet als cliënt wilt worden beschouwd. Maar wanneer je onder mensen bent met vergelijkbare psychische kwetsbaarheden wil je ook niet als 'normaal' worden gezien. Dit maakt je positie zeker niet gemakkelijk.

De vraag die hieruit reist is dan ook: In hoeverre moeten er opleidingen worden gevolgd om het vak ervaringsdeskundigheid uit te kunnen voeren? Een hulpverlener handelt aan de hand van methodieken en kennis uit boeken. Wat gebeurt er vervolgens met jouw authentieke ervaringen? In hoeverre wordt de unieke betekenis van jouw ervaringen hervormt tot gangbare wijsheid die iedereen in de praktijk kan brengen? Juist de kritische kijk van een ervaringsdeskundige op grond van eigen belevingen, maakt de deskundigheid mede zo effectief. Wanneer een opleiding tot gevolg heeft dat iemand met cliëntenervaring wordt omgeschoold tot een reguliere professionele hulpverlener leidt dit tot dezelfde goedgelovigheid in de huidige methodieken, waarbij de menswaardigheid en eigenheid van cliënten over het hoofd wordt gezien. Een cliënt is geen casus maar een persoon met een eigen unieke beleving, iemand die niet zonder meer moet worden afgekeurd op zijn afwijkende gedrag en iemand die recht heeft op een persoonlijke benadering.

Over het volgen van een opleiding binnen de hulpverleningssector bestaan dan ook twijfels. Zelfs de specifieke opleidingen gericht op ervaringsdeskundigheid, worden niet zonder meer goed ontvangen door alle ervaringsdeskundigen. Je wilt van je eigen verhaal je beroep maken, en jezelf niet beroepen op de bekende verhalen uit de boeken. Binnen de cliëntenorganisatie van de GGzE zijn er diverse cursussen waarin cliënten leren hun ervaringen met de psychiatrie of verslavingsproblematiek om te vormen tot een instrument om anderen te helpen. Om er daadwerkelijk voor te zorgen dat de kwaliteit van de zorg gewaarborgd blijft, is goede scholing op het gebied van ervaringsdeskundigheid noodzaak. Zonder scholing is de kans op een baan namelijk nog gering. Een ervaringsdeskundige kent zijn eigen verhaal, en heeft dit doorleefd, maar moet daarnaast ook weten hoe hij zijn instrument moet bespelen. De cursussen 'Herstellen doe jezelf' en 'Werken met eigen ervaring' laten je hierin al wat experimenteren, evenals de TOED-opleiding (Traject Opleiding Ervaringsdeskundigheid) op HBO-niveau. Inmiddels zijn er ook erkende MBO en HBO opleidingen met speciale aandacht voor ervaringsdeskundigheid. Zo is er in samenwerking met het ROC een erkende spw-beroepsopleiding

op niveau 4, genaamd de BGE-opleiding (Begeleider GGZ met Ervaringsdeskundigheid). In samenwerkingsverband met de Fontys Hogeschool Eindhoven is in september 2009 ook de opleiding SPH-ervaringsdeskundigen gestart, Nederlands' eerste en enige HBO-opleiding gericht op ervaringsdeskundigheid. Dit zet de inhoud van ervaringsdeskundigheid binnen de GGZ natuurlijk weer extra kracht bij, waarmee de GGZ Eindhoven en de Kempen voorop lopen met de inzet en scholing van ervaringsdeskundigen.

Kennis, houding en vaardigheden

' Een gitarist met een gitaar zonder snaren is schaars in zijn klanken.' Zo geldt dat ook voor mensen met een flinke bagage aan ervaringen. Wanneer je jezelf nergens aan vast kunt grijpen, blijf je moeizaam rondzwerven. Om ervaringsdeskundig te worden heb je dus handvatten nodig. Zo zijn er reguliere hulpverlenercompetenties, zoals het kunnen nemen van initiatieven waarbij overtuigingskracht en een zekere zelfverzekerdheid nodig is. Goede communicatievaardigheden en het kunnen samenwerken met collega's en cliënten is natuurlijk ook belangrijk, waarbij een empathisch vermogen en een respectvolle houding van belang zijn, zodat je gezamenlijk naar een doel toe kunt werken. Dit zijn echter geen specifieke ervaringsdeskundigheidscompetenties. Ondanks al deze kennis, ben je immers nog niet in staat je eigen ervaringen op een functionele manier in te zetten om anderen te helpen of te begeleiden. Ervaringsdeskundigheid vraagt om bijkomende vakkundigheden, die we onderscheiden op het gebied van kennis, houding en vaardigheden.

Naast de algemene kennis van de sociale wetenschappen, zoals psychologie, sociologie, agogie, psychopathologie en communicatie, vraagt ervaringsdeskundigheid om specifieke kennis van herstel, empowerment, sociale participatie en cliëntenparticipatie. Van belang is namelijk dat de ervaringskennis wordt ingebracht vanuit cliëntenperspectief.

Het uitgangspunt van ervaringsdeskundigen is de benadering vanuit gelijkwaardigheid, herkenning en bondgenootschap, wat vertrouwen en hoop teweeg kan brengen. Niets geen persoonlijke distantie tussen hulpverlener en cliënt, maar gelijkwaardigheid en nabijheid.

Als professioneel hulpverlener, leer je bepaalde begeleidingsvaardigheden op sociaal en emotioneel gebied en in de interactie. Je werkt aan de hand van methodes of via een bepaalde organisatorische aanpak. Hierbij zit je gebonden aan een werkwijze met opgelegde regels. Zo ben je als regulier hulpverlener verplicht een zekere afstand te bewaren tot je cliënten of dien je op sommige momenten zelfs misschien te handelen tegen je eigen principes in.

Een ervaringsdeskundige is meer geoorloofd om zijn eigen handelwijze te bepalen, in wat het beste bij diegene past. Als ervaringsdeskundige mag je voorbeelden geven vanuit je eigen ervaringen, jezelf laten zien en professionele nabijheid tonen. Naast je rol als hulpverlener, leer je jezelf te tonen als mens, net als ieder ander. Je past geen studie toe op cliënten, met kennis die je hebt geleerd uit boeken, waarbij je insteekt op het afwijkende gedrag volgens je eigen perceptie als hulpverlener, maar leert aan te sluiten bij de leefwereld van de ander.

Empowerment

Het mooiste van ervaringsdeskundigheid is dat het zowel een middel als een doel behelst. Je ervaringsdeskundigheid is het middel waarmee je werkt met cliënten of samenwerkt in een hulpverlenersteam. Het doel van jezelf als wel dat van je cliënten is iets te leren van je ervaringen. Dit betekent niet dat je als cliënt genoodzaakt bent om van je ervaringen je beroep te maken, maar wel dat je hebt geleerd je eigen ervaringen een plekje te geven, waarbij het je niet meer beperkt in je dagelijkse leven. Dat je niet langer de strijd aan hoeft te gaan met je kwetsbaarheden, en je hiervan slachtoffer voelt, maar dat je ze accepteert en zoekt naar je mogelijkheden. Voor veel ervaringsdeskundigen in opleiding, is het traject cruciaal in hun herstelproces. Je leven krijgt weer zingeving, waaruit je voldoening kunt halen. Je kunt je ellende een positieve draai geven, door je ervaringen nuttig te maken. Hetgeen je hebt ondervonden en de manier waarop je jezelf hiervan vrijgevochten hebt kan namelijk bruikbare inzichten aan anderen brengen. Voorheen kleurde je kwetsbaarheden jouw persoonlijkheid, en werd je niet meer gezien en behandeld als een uniek en

gelijkwaardig mens binnen de samenleving. Je ervaringsdeskundigheid kan dienen als een vorm van eerherstel, waarbij je een nieuwe identiteit creëert. Je wordt nu weer gezien als een deelgenoot van de maatschappij!

Van groot belang is dat ook mensen die nog beheerst worden door hun psychische- of verslavingsproblematiek, zichzelf niet onderwerpen aan hun problemen en de hulpverlening, maar hun eigen verantwoordelijkheden blijven nemen. Professionele hulpverleners spelen meestal een vooraanstaande rol binnen de zorgverlening. Zij worden gezien als autoriteit, waaraan mensen zich onderschikken en vastklampen. Natuurlijk kan de professionele hulpverlening een uitkomst bieden voor veel mensen, maar door jezelf gedwee te laten leiden door een zogenaamde 'alleswetende' hulpverlener, maak je jezelf ook afhankelijk van iets dat buiten jezelf ligt. Je zet jezelf daarmee buitenspel, maakt jezelf machteloos en onbetekenend, terwijl beterschap niet iets is wat je cadeau kunt krijgen, al wordt het je nog zo hard gegund. Je zult ten alle tijden zelf moeten investeren in je eigen weg naar herstel. Niemand kan je vooruit helpen, zolang je jezelf als slachtoffer blijft zien van je eigen kwetsbaarheden. Je zult jezelf hiervan los moeten maken en zeggenschap over je eigen leven moeten herpakken. Zelf ben je immers het beste op de hoogte van het tempo wat je aankunt, je ervaart de kracht die het van je vergt, je bemerkt welke emoties het bij je oproept en of je baat bij iets hebt. Alleen zelf ben je degene die in je eigen hoofd kan kijken en die over de informatie van je eigen belevingen beschikt. Vandaar dat je zelf degene bent die je hierom het beste naar herstel kan geleiden, waarbij je een enorme hoeveelheid doorzettingsvermogen zult moeten raadplegen. Een hulpverlener kan natuurlijk wel met je meedenken, vanuit zijn kennis en oogpunt als observator. Hij kan je helpen je belangen te behartigen wanneer je daar om vraagt. Maar zelf zul je degene moeten zijn die de initiatieven neemt. Je persoonlijke ideeën over je eigen behandeling zijn minstens zo waardevol als die van een hulpverlener. Hierbij is het belangrijk dat je naar eigen inzicht je oordeel kunt geven, dat je jezelf in je eigen behandeling daadkrachtig maakt. Je zult over het vermogen moeten beschikken, dat je je niet gek laat maken en geen genoegen neemt met een rol als patiënt. Laat niets of niemand anders de meester zijn over je leven buiten jezelf! 'Empowerment', dat is wat ervaringsdeskundigen cliënten willen laten ervaren.

Herstelgerichte zorg

De GGzE wil een goede kwaliteit leveren in de zorg voor mensen met bijzondere psychiatrische problematiek. Hierbij gaat het vaak om complexe, meervoudige problemen, waarbij mensen naast psychiatrische klachten ook andere problemen ervaren. Er wordt gestreefd naar het verlenen van professionele en betrouwbare hulp. Vooraanstaand hierin zijn persoonlijke zorg, een juiste bejegening, het leveren van kwaliteit en het behalen van resultaten binnen een herstelgerichte zorg. Naast dat dit direct gekoppeld kan worden aan specialistische opleidingen en scholing, die GGzE biedt als erkende praktijkinstelling voor reguliere hulpverleners, wordt er ook steeds meer waarde gehecht aan de inzet van mensen met cliëntenervaringen in de psychiatrie en verslavingszorg.

Waar komt alle kennis rondom symptomen van psychische of verslavingsproblematiek aanvankelijk vandaan? Bevindt de bron van de wetenschap zich wezenlijk gezien niet in de cliënten zelf? Waarom zou je als instelling niet gebruik maken van alle informatie die er al in huis is en deze in een helder daglicht stellen? In plaats van te speculeren over cliënten zou er ook het gesprek kunnen worden aangegaan met diegene die de zorg zelf hebben ondervonden en de problemen aan den lijven hebben ervaren: de ervaringsdeskundigen!

Zo kan ervaringsdeskundigheid in verschillende settings een meerwaarde geven aan cliëntgerichte zorg. Op het gebied van medezeggenschap, cliëntenparticipatie, belangenbehartiging en eigen ondernemingschap, is de vertegenwoordiging vanuit ervaringsperspectief voor cliëntgerichte zorg natuurlijk onmisbaar.

Ook het team herstel en ervaringsdeskundigheid, onderdeel van de GGzE, kent een grote waarde. De ervaringsdeskundigen die hier werkend zijn, bieden ondersteuning voor mensen bij het omgaan met hun kwetsbaarheden. Het uitgangspunt is dat de cliënt de regie neemt over het eigen leven en

herstelproces. Zo zijn er binnen de GGzE bijvoorbeeld ervaringsdeskundige begeleiders en herstelcoaches werkzaam, waarbij inmiddels ook coördinatoren voor Herstel en ervaringswerk werkzaam zijn. Ervaringen kunnen namelijk ook een hele informatieve bijdrage leveren. Zo zijn er ook ervaringsdeskundigen die hun ervaringen inzetten om reguliere hulpverleners bijscholing te verlenen op het gebied van werken op een herstelondersteunende manier en het bieden van inzicht in het cliëntenperspectief. Dit gebeurt door middel van het geven van voorlichtingen en het aanbieden van trainingen vanuit diverse cliëntgestuurde projecten. Je kunt je ervaringen dan bijvoorbeeld inzetten binnen een hulpverlenersteam, waarin de bejegening van cliënten centraal staat.

Wanneer cliëntenervaringen en ervaringskennis kunnen worden ingezet om daarmee helpend te zijn voor anderen, kan ervaringsdeskundigheid zeker een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de hulpverlening. Dit sluit prima aan bij het Plantree concept, waarvan de GGzE deel uitmaakt. Hierin staan drie componenten centraal; betere zorg, een helende omgeving en gezonde organisatie. De invulling van de Plantree- zorg omvat twaalf elementen: menselijke interactie, eigen keuze en verantwoordelijkheid voor de cliënt, uitstekende behandeling en zorg, menswaardige technologie, familie en naasten spelen een positieve rol bij de behandeling, gemotiveerde en tevreden medewerkers, gezonde financiële resultaten en een goede marktpositie.

Ervaringsdeskundigheid kent dus een belangrijke waarde;

- voor de ervaringsdeskundige zelf, bij het ervaren van empowerment
- voor cliënten als bondgenoot
- voor hulpverleners als waardig collega met ervaringskennis

Ervaringsdeskundigheid is dus onmisbaar binnen de GGzE. Laten we daarom onze handen ineenslaan, om samen te werken voor de beste zorg. Gelijkwaardigheid tussen cliënt, ervaringsdeskundige en hulpverlener. 'Eén team, één taak; op weg naar herstel!'

Geschreven door: Nicole Hoeymans

Literatuur

- Boevink, W, (2000) *Ervaring, ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid* Deviant
- Boer, A. en Erp, N.& Hendriksen, M. (2009) *Begeleiders met ervaringsdeskundigheid in GGZ-teams*, Utrecht: MGv
- Levano, M. (2009) *Tien Clichés over ervaringsdeskundigheid*. Utrecht: MGv
- Verburgt, J. (sept 2009) *Meerjarenbeleidsplan GGzE 2010-2013 'Van goed naar beter.'* Eindhoven: GGzE
- Verburgt, J. (nov 2010) *Ervaringsdeskundigheid Onmisbaar*. Eindhoven: GGzE Magazine

Geraadpleegd:

www.trimbos.nl

www.transitieprogramma.nl/ervaringsdeskundigen